

PERSÓNSSØGA

SJÚKAN ER EIN ØREINUR FYLGISVEINUR

- Húðin dettur av og tað skriðar. Tað er ein heilt óhugnaligur skriði, so tú klórar aftur, fyri at tað skal steðga. Tá klórar tú líka til tú bløðir, greiðir 47 ára gamli Høgni Háberg Hansen frá

Danjal av Rana

Sum tvey ára gamal fekk Høgni Háberg Hansen meslingar. Ein keðilig sjúka í sjálvum sær, men 45 ár seinni stríðist Høgni Háberg Hansen framvegis við fylgjurnar. Meslingarnir útloystu nevniliga húðsjúkuna psoriasis.

Psoriasis er ein sjálv-órinnssjúka (autoimmun), tað vil siga, at likamið leypir á seg sjálvt. Likamið byrjar at framleiða andevni, sum ístaðin fyri at berjast móti smittu, loypa á vevnaðin. Tá ein hevur psoriasis, ger mótstøðuførrissskipanin, at húðkyknurnar endurnýggjast í fullari ferð. Snøgt sagt, veksur húðin ov skjótt, so at skón flusnar av húðini og gevur sár.

Psoriasis er ein arvalig sjúka. Nógv kunnu vera berarar av henni uttan at vita tað, men tað kann bráðliga bróta út, til dømis undir stress.

Kenni bara til at vera sjúkur

- Eg bleiv sjúkur sum tvey ára gamal, so soleiðis sæð havi eg ongantið uppliva at verið friur. Onkuntíð, beint aftan á onkra viðgerð, fái eg ein smakk av tí, men so tekur sjúkan yvir aftur, greiðir Høgni Háberg Hansen frá.

Hann er væntandi ein teirra, sum er harðast raktur av sjúkuni í Føroyum. Tað eru yvir 40 ár síðani, at hann

fekk staðfest sjúkuna, og viðgerðin hevur broytt seg nógv hesi árin. Eitt er tó ikki broytt, viðgerðin er bara fyri sjúkueyðkennini og nemir ikki við orsøkina til sjálva sjúkuna.

- Fyrstu árin var talan um viðgerð við tjøru, sum bleiv smurd mest sum um allan kroppin. Vit livdu í ein slags eymsi av tjøru. Tá eg gekk framvið, søgdu fólk, at tað luktaði sum um at eldur var í onkustaðni. Viðgerðin virkaði, men eitt hjáárin var, at eg hevði ilt í høvðinum alla tíðina, greiðir Høgni Háberg Hansen frá.

Hann sigur, at nú er viðgerðin vordin meiri málrættað, nágreiniligari.

- Fyrr var tað kanska mest sum at mála við einum breiðum pensli, meðan ein nú kann nýta nógv minni viðgerð til at raka nógv neyvri og linna betri, sigur hann.

Menningin í heilivágs-íðnaðinum er eisini komin teimum, sum hava psoriasis, til góðar, men Høgni Háberg Hansen greiðir frá, at onkuntíð hevur tað verið mest sum av tilvild.

- Ein hevur nýtt heilivág í samband við onkra sjúku, og so hevur man av tilvild vurnast, at hetta eisini hjálpti um psoriasiseyðkennini hjá sjúklinginum. Soleiðis var millum annað við einum heilivági, sum verður brúktur til fólk, sum skulu hava nýggjar likamslutir, fyri



» **Eg hevði býtt um heilsu við tey flestu, men eg hevði ikki býtt um lív við nakran**

at kroppurin ikki skal vísa hesar nýggju likamslutirnar frá sær. Tá varnaðist man, at hetta eisini var gott móti psoriasis, sigur hann.

Sum so mangt annað, so er tað eisini ofta ein spurningur um pengar. Gransking í sjúkum og ílegum kostar nógv og tað tekur langa tíð at menna nýggjan heilivág.

- Eg ivist ikki í, at tað ber til at menna betri heilivág, kanska eisini okkurt, sum lekir sjálva sjúkuna og ikki bara eyðkennini. Vit hava hóast alt havt fólk gangandi á mánanum, so alt ber til, um ein setur nokk av pengum í tað. Eg ivist heldur ikki í, at um ein maður sum Tom Cruise ella onkur annar kendur ríkmaður fekk psoriasis skuldi ferð nokk komið á granskingina, sigur hann.

Skammast av egnari húð

Í dag hevur 47 ára gamli havnamaðurin konu, fyra dótur og starvast hjá Reyni Service í Hoyvík. Men fyri 30 árum síðani tordi hann ikki so mikið sum at droyma um alt hetta.

Høgni Háberg Hansen greiðir frá, at tað er hart fyri sinni at vera raktur av psoriasis.

- Tað sær so ófantaligt út. Eg síggi út, sum eri eg spítalskur. Eg skilji væl, at fólk halda seg aftur og óttast at blíva smittað, tá tey síggja fólk við psoriasis, sigur hann. Foreldrini hava onkuntíð nevnt søguna, tá ein bussur av ferðafólkum steðgaði á og ferðafólkini peikaðu eftir sær. Hann var lítill smádrongur tá.

Sjálvur sigur hann, at hann gavst at íðka ítrótt alt



Sjúkan sæst týðiliga á arminum hjá Høgna Háberg Hansen

ov ungur júst orsaka av sjúkuni.

- Eg elskaði ítrótt, íðkaði fleiri ymiskar greinar. Men eg gavst, tí eg skammaðist, tá eg skuldi undir brúsuna, og skuldi vísa øðrum sárin á kroppinum. Sum tannár-ingur er tað eisini hart, tí tá eru útbrotini serliga ring, og tað sæst ofta væl, bæði í andlitinum og á hondunum. Tað er eisini keðiligt at vakna um næturnar, og síggja blóðplettur og flus av húð um alla songina, sigur hann.

Tá ringast stóð til, fekk hann útbrot um 90 prosent av kroppinum. Tá bleiv hann í skundi sendur til Danmarkar. Hann sigur, at eina-

ferð lá hann í seks mánaðir á sjúkrahúsinum.

- Tá bleiv húðin so troytt av viðgerðini, at hon reageraði neiligt upp á alt, sum lækarnir gjørdu. Tá sendu teir meg heim, so húðin fekk møguleika at slappa av eina tíð. Eina aðru ferð fekk eg tjøruviðgerð fimm mánaðir út í eitt. Eg havi ligið innlagdur á sjúkrahúsinum í nógv ár tilsamans, greiðir hann frá.

Óstøðug sum føroyska veðurlagið

Hann sigur, at tað ringasta fyri sinnið er, at sjúkan er so broytandi.

- Støðan broytist so ofta.